

GENEL MUHASEBE DERSİ HAKKINDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN METAFORİK ALGILARI: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

Dr. Öğr. Üyesi Ersin KURNAZ**

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba EYCEYURT BATIR***

Araştırma Makalesi/ Research Article

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Eylül 2019; 21(3); 829-854

ÖZ

829

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören ve genel muhasebe dersini almış olan öğrencilere anket uygulanmıştır. Uygulamaya ilişkin verilerin analizinde frekans, yüzde, Ki - Kare Testi ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla siyah, pırasa, kış, yılan, kaktüs, saklambaç ve hesap makinesidir. Genel olarak öğrencilerin söz konusu yedi metafora ilişkin algılarında olumsuz anlamın daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin genel muhasebe dersine ilişkin algıları arasında “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe”, “gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe” ve “dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe” algılarının ön plana çıktığı görülmektedir. Son olarak öğrencilerin muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile renk, mevsim, çiçek ve eşya metaforlarına yükledikleri anlamlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Muhasebe Eğitimi, Metafor Algısı

JEL Sınıflandırması: M00, M40, M41

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT GENERAL ACCOUNTING COURSE: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM UNIVERSITY CASE

ABSTRACT

Purpose of this study is to examine the perceptions of students about general accounting course through color,

* Makale gönderim tarihi: 02.02.2019, kabul tarihi: 14.07.2019.

** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ekumaz@erzincan.edu.tr, orcid.org/0000-0002-6787-5368.

*** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, teyceyurt@erzincan.edu.tr, orcid.org/0000-0003-4688-1811.

Atf: Kurnaz, E. ve Eyceyurt Batır, T. (2019). Genel muhasebe dersi hakkında üniversite öğrencilerinin metaforik algıları: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21 (3), 829-854. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.521393>.

animal, food type, season, game, flower and commodity metaphors. In accordance with this purpose, a questionnaire was applied to students who were studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Binali Yıldırım University in Erzincan and who had taken general accounting courses. In the analysis of the data, frequency, percentage calculations, Chi-Square Test and content analysis method were used. The most commonly used metaphor for each category of the students participating in the survey are black, leek, winter, snake, cactus, hide and seek and calculator. In general it is detected that students have used negative meanings more, concerning to these seven metaphors. In addition, according to the results obtained, some perceptions have appeared to stand out like "Accounting as a difficult, boring and complex course", "accounting as a necessary, useful, important lesson" and "accounting as a lesson needs to study hard". Finally, it was found that there was a statistically significant relationship between the students' choice of accounting profession and the meanings they attributed to color, season, flower and goods metaphors.

Keywords: Metaphor, Accounting Education, Metaphor Perception

JEL Classification: M00, M40, M41

1. GİRİŞ

Tüm disiplinlerde olduğu gibi muhasebe bilminde de eğitim sürecinin temel amacı yüksek kalitede öğrenme çıktılarının elde edilebilmesidir. Son yıllarda yüksek kalitede öğrenme çıktılarının elde edilebilmesi için, sağlam teknik yeterliliklerin yanında farklı yeterlilikler de gerekli görülmektedir. Bu yeterlilikler arasında muhasebe disiplininin kapsamlı bir şekilde anlaşılması, fikir ve kavramları problemlere uygulayabilmek, yüksek iletişim becerilerine ve kritik düşünme becerisine sahip olmak sayılabilir (Beattie IV ve diğerleri 1997, 2; Booth ve diğerleri 1999, 277). Muhasebe eğitimi almış olan öğrencinin kariyer planlaması yapabilmesi için muhasebe bilgi ve becerilerinin yanı sıra finansal analiz, girişimcilik, bağımsız denetim ve iç denetim bilgi ve becerilerine sahip olması gerekmektedir (Çelenk ve diğerleri 2010, 160; Hacırüstemoğlu 2008, 2).

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin profesyonel meslek mensubu olma yolunda gerekli bilgi ve beceriyi alma sürecinin temelleri, lisans düzeyinde aldıkları genel muhasebe dersi ile atılmaktadır. Bu aşamada dersin anlaşılmasını ve etkili bir şekilde öğrenilmesini negatif yönde etkileyen etmenlerden biri de öğrencilerin isteksizliği ve muhasebeye karşı olan olumsuz algıdır (Akpınar ve Yıldız 2018, 92).

Muhasebe eğitimine yönelik öğrenci algılarının ölçülmesi için farklı standartlarda araçlar kullanılmakla birlikte, son zamanlarda yeni ve sayılı çalışmalarda kullanılan, ayrıca mizahi yönüyle ilgi çekici olup, öğrencilerin muhasebe dersine bakış açılarını gösteren bir yöntem mevcuttur. Metafor algısı şeklinde kullanılan bu yöntem, eğitim bilimcileri tarafından çeşitli alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışmada öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören ve genel muhasebe dersini almış olan öğrenciler ile anket çalışması yapılmıştır. Uygulamaya ilişkin veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Son olarak elde edilen analiz sonuçlarına göre, araştırma hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. METAFOR KAVRAMI VE LİTERATÜR ÖZETİ

Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe sözlüğünde metafor kelimesi; etimolojik kökeni Fransızca métaphore kelimesine karşılık olarak “meczaz” şeklinde isimlendirilmektedir. Metafor bir şeyi başka bir şeye benzeterek anlatırken kullanılan unsurdur (Güler ve diğerleri 2016, 299). Metafor sözcüğü esasen Grekçe'deki “metaherein” kelimesinden gelmektedir. Taşımak, transfer, aktarım gibi anlamlar taşıyan sözcük, aldatıcı etimolojik yapısı sayesinde zamanla her anlama çekilebilen ve farklı kişiler tarafından farklı anlamlar yüklenen bir sözcük haline gelmiştir (Arslan 2008, 259; Gökgez 2012, 62) Metafor insanların farklı benzetmeler kullanarak, çevreyi, olayları, nesnelere ve hayatı nasıl gördüklerini açıklamak için kullandıkları bir araçtır (Cerit 2008, 694). Örnek olarak “*Türkiye, Avrupa ve Asya kıtaları arasında köprüdür*” diyen bir kişi Türkiye'yi köprü metaforu ile ifade etmektedir. Burada köprü kelimesi Türkiye'nin Avrupa ve Asya kıtaları arasındaki fonksiyonunu daha betimleyici ve akılda kalıcı şekilde ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle, Türkiye'nin Avrupa'ya Asya'ya bağlayan bir geçit olduğu vurgulanmaktadır.

Lakoff ve Johnson (2005), metaforun birçok alanda ve günlük konuşmalarda kullanıldığını, hatta insanların düşünce biçimlerini belirleyebildiğini savunmuştur. Metaforsuz düşünce olamayacağı temelinden hareket ederek metaforun kelime anlamında, bireyleri yeni dünyalara götüreceği, yeni bir şey söyleyecek ya da yeni bir bakış açısı getirebilecek her türlü duygu ve düşünce olduğunu savunmaktadırlar. (Güler ve diğerleri 2016, 299).

Metaforlar eğitim alanında uzun süredir kullanılmaktadır ve yeni bakış açıları oluşturma, hatırlamaya yardımcı olma ve sınıflandırma imkânı sunma gibi fonksiyonlar gerçekleştirmektedir (Skorczyńska 2014, 2345). Metaforların bir öğretim aracı olarak kullanılmasının en önemli nedeni uzun süre akılda tutmayı sağlayıcı bir özelliğe sahip olmasıdır. Metaforlar, öğrenme için faydalı olup ayrıca motivasyonu artıran, duyuşal gelişimi iyileştiren, sezgileri geliştiren, isteksizliği ve ders korkusunu ortadan kaldırarak yaratıcı ve keşfedici öğrenme sağlayabilen bir mekanizmaya sahiptir (Akpınar ve Yıldız 2018, 92-93).

Muhasebede metaforların kullanımı, kavramların nasıl ifade edileceği ve nasıl çıkarımlarda bulunulacağı açısından fikir vermekte önem arz etmektedir (Fernandez-Duque ve Johnson 1999, 112; Amernic ve Craig 2009, 876). Hart ve diğerleri (2004)'ne göre muhasebe için metaforların önem arz etmesinin başlıca iki sebebi vardır. Birincisi metaforlar ideolojik kararlar ve karakteristik değerler hakkında fikir vermektedir. Herhangi bir olgu için kullanılan metaforlar içimizde saklı olan inanışlarla ilgili öngörü sağlar. İkinci olarak, metaforlar kültürel değişimin göstergesidir. Eğer yazı dili veya konuşma dilinde kullanılan metaforlar zaman içinde değişiyorsa bahsedilen olgunun ne yönde değişime meyilli olduğu ortaya çıkar. Ancak metaforlarda değişim gözlenmiyorsa metaforların “eski tarzda düşünmeyi zorlaştırıcı” etkisi az olacaktır. (Hart ve diğerleri 2004, 47; Amernic ve Craig 2009, 876)

Metafor konusundaki araştırmalar incelendiğinde, genelde çalışmaların üç amaç etrafında toplandığı görülmektedir. Bunlar; metaforların yapısı ve oluşumuna ilişkin çalışmalar; metaforların, bir konunun öğretimi için kullanılması hakkındaki çalışmalar ve metaforlar yoluyla kişilerin inançları, tutumları, beklentileri ve algılarının tespitine yönelik veri toplamak için yapılan çalışmalardır (Yalçın ve diğerleri 2016, 21).

Metaforik algı ve metafor ile ilgili akademik çalışmalar eğitim bilimciler tarafından yaygın olarak ve çok farklı sahalarda kullanılmıştır. Güveli ve diğerleri (2011), Gültekin (2013), Altun ve Apaydın (2013), Bozpolat (2016), Yalçın ve diğerleri (2016), Lynch ve Fisher-Ari (2018)'in çalışmaları bu alanda yapılmış çalışmaların yalnızca birkaçıdır.

Ulusal literatür incelendiğinde, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi özelinde muhasebe eğitime yönelik az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Güler ve diğerleri (2016)'nin çalışması Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme bölümü öğrencileri üzerinde uygulanmış ve öğrencilerin muhasebe eğitimi dersine ilişkin geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforların ortak özellikleri belirlenmiştir.

Akpınar ve Yıldız (2018)'a ait çalışmada ise Sakarya Üniversitesi İşletme ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinde öğrenim gören ve genel muhasebe dersini alan toplam öğrencilere “Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “....” olurdu. Çünkü “....” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla “siyah, aslan (kaplan), sebze türü, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olarak tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin en fazla metafor oluşturdukları kavramsal kategori “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe” kategorisi olmuştur.

Erol Fidan (2019) çalışmasında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelenmiştir. Öğrencilerden “Eğer

muhasebe bir (renk hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “...” olurdu. Çünkü “...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla “siyah, kedi, brokoli, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olmuştur. Öğrencilerin mesleği seçme düşünceleri ile oluşturulan metaforlara yükledikleri anlamlar arasında ki-kare analizi sonucunda renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforlarının tamamında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin en fazla metafor oluşturdukları kavramsal kategori “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe” kategorisi olmuştur.

Uluslararası literatür incelendiğinde muhasebe ve metaforları konu edinen McGoun ve diğerleri (2007)’ne ait çalışmada muhasebe eğitimi ile ilgili bilanço kavramı; lens, fotoğraf ve bir masa oyunu olan scrabble olmak üzere üç metafor ile ifade edilmiştir. Bu çalışma, daha sonra Amernic ve Craig (2009) tarafından metaforun muhasebe bilimine nasıl uygulanacağı konusunda daha ileri eleştirel söylemlerle genişletilmiştir.

Amernic ve Craig (2009, 877-878)’e göre muhasebede metafor analizi üç varsayım üzerine kuruludur. Birinci varsayıma göre “Muhasebe bir dildir”. Dil, insanların ne gördüğünü, nasıl gördüğünü etkiler. Bu kapsamda muhasebe de iş hayatının dilidir. İkinci varsayıma göre “Dil zorunlu olarak metaforları içerir”. Bu varsayım sadece günlük dili değil, bilimsel dil ve muhasebe dili gibi tüm dilleri kapsamaktadır. Üçüncü varsayıma göre ise “Metaforların kullanımı düşünce ve davranışları etkileyen bilişsel süreçlerdir”. Dolayısıyla bir konu hakkında ne düşündüğümüz onu ifade ettiğimiz metaforun ürünüdür.

3. METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemektir. Özellikle muhasebe eğitiminin lisans düzeyinde öğretim elemanları tarafından nasıl verilmesi konusunda bir fikir sunması ve öğrencilerin muhasebe derslerine ilişkin oryantasyon süreçlerinde farkındalık oluşturabilecek uygulamaların ön plana çıkarılması açısından çalışma önem taşımaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsam ve Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımında olgu bilim (fenomenoloji) araştırması kapsamında yürütülmüştür. Olgu bilim çalışmalarında amaç genellikle belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanmasıdır. Bu yaklaşımı diğer nitel yaklaşımlardan

ayran temel özellik öznel deneyimlerin araştırmanın merkezini oluşturmasıdır (Limon ve Durnalı 2018, 29). Araştırma kapsamında ele alınan olgu ise, genel muhasebe dersidir.

Araştırma, 2017-2018 eğitim öğretim yılının güz döneminde Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrenim gören ve genel muhasebe dersi almış olan öğrencileri kapsamaktadır. İlgili fakültede öğrenci sayısı çalışmanın yapıldığı dönem itibarıyla 2.162 olup %95 güven seviyesinde bu evren büyüklüğü için örneklem büyüklüğü 326 olarak hesaplanmıştır (www.surveysystem.com). Bu kapsamda 509 öğrenciden geçerli geri dönüşün olması, hedeflenen sayının üzerinde bir geri dönüşün olduğunu göstermektedir.

Araştırma 2017-2018 güz döneminde yarıyıl sonu sınavlarından önce, yüz yüze anket yöntemi ile uygulanmıştır. Anket soruları hazırlanırken Akpınar ve Yıldız (2018)'in ve Erol Fidan (2019)'nın çalışmalarından yararlanılmıştır. Uygulanan anket formu iki bölümden oluşmakta olup birinci bölümde katılımcıların demografik özellikleri, muhasebe mesleğine ve genel muhasebe dersine ilişkin genel sorular, ikinci bölümde ise, katılımcıların ankette yer alan *“Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “.....” olurdu. Çünkü .....”* cümlelerini tamamlamaları istenmiştir.

Verilerin analizinde SPSS programı kullanılarak içerik analizi yöntemi kullanılmış ve öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar; kullanılan metafor, metaforun kaynağı ve gerekçesi arasındaki ilişki bakımından ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Bu kapsamda, öncelikle her bir metafor (renk, oyun vb.) için kullanılan metafor kaynağının öğrenciler tarafından kullanılma sıklığı tespit edilmiştir. Bu noktada hangi gerekçe ile kullanıldığı ifade edilmeyen ya da kullanılan metaforla muhasebe kavramı arasında anlamlı bir ilişki saptanamayan bazı metaforlar analiz dışında tutulmuştur. Örneğin *“Muhasebe bir hayvan olsaydı kurt olurdu. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum”* ifadesinde metafor olarak kullanılan hayvan ile muhasebe arasındaki ilişkiye dair mantıklı bir açıklama yapılmadığından, bu ve benzeri cevaplar analize dahil edilmemiştir.

Ortak özellikleri içeren metaforlar belli kavramsal kategoriler altında toplanmıştır. Örneğin *“Hesaplar sınavlarda hep saklanıyor.”*, *“Muhasebeye çalışmak zifiri karanlık bir gecede yürümek gibi.”* gibi ifadelerde muhasebenin zor ve sıkıcı bir ders olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle belirlenen kategorilerden biri *“zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe”* olmuştur. Öğrencilerin kullandıkları metaforlar, muhasebe kavramına ilişkin içerdikleri anlamlar bakımından *“Heyecan verici bir ders olarak muhasebe”*, *“Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe”*, *“Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe”*, *“Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe”*, *“Yol gösterici bir ders olarak muhasebe”*, *“Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe”*, *“Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe”*, *“Gerekli, faydalı ve önemli bir ders*

olarak muhasebe”, “Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” şeklinde 9 kategori ile eşleştirilmiştir. Şaban (2008, 2009), Güven ve Güven (2009), Güveli ve diğerleri (2011) de çalışmalarında farklı kavramlara ilişkin benzer bir veri analiz yöntemi kullanmışlardır.

3.3. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Analizi

Nitel çalışmalarda geçerlik, olguyu çalışmayı yapanın etkilemeden var olan şekliyle ve tarafsız bir şekilde gözlemesi ve elde etmesi şeklinde açıklanabilir (Yıldırım ve Şimşek 2005, 257). Bu çalışmada da öğrenciler anket formu doldururlarken öğrencileri etkilemekten kaçınılmış, elde edilen veriler üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan olduğu şekliyle analize tabi tutulmuştur.

Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini tespit etmek için oluşturulan 7 kategori ve bu kategorileri temsil eden metaforların eşleştirilmesiyle ilgili uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşüne başvuru uzman, muhasebe ve finansman anabilim dalında öğretim üyesidir. Uzmanın çalışmada belirlenen kavramsal kategorilere ilişkin düşünceleri alınmıştır. Araştırmacılar ve uzman arasındaki görüş birlik ve farklılıklarının sayısı tespit edilerek Miles ve Huberman’ın (1994) “[Güvenirlik = (Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100]” formülü kullanılarak çalışmanın güvenilirliği %82 olarak hesaplanmıştır. Buna göre araştırmacılar arasındaki görüş birliğinin %75’in üzerinde çıkması, güvenirlüğün sağlandığına işaret etmektedir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmadan elde edilen veriler değerlendirilirken ilk önce öğrencilerin demografik özelliklerine, muhasebe mesleği ve genel muhasebe dersine ilişkin bakış açılarına ait frekans ve yüzdelere yer verilmiştir. Daha sonra ise, öğrencilerin genel muhasebe dersine ilişkin yedi metafor başlığı (renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek, eşya) için geliştirdikleri metaforlar, bunlar içinde dikkat çekici olan birkaç örnek ile birlikte tablolar halinde sunulmuştur. Son olarak bu yedi metafor başlığı altında verilen cevaplar incelenmiş ve genel muhasebe dersinin değişik yönlerine vurgu yapan metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak öğrencilerin söz konusu derse ilişkin algıları 9 kategori altında toplanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Demografik Özellikler	F	%
Cinsiyet	Kadın	356	69,9
	Erkek	153	30,1
Yaş	20’den küçük	169	33,2
	20-24 arası	326	64,0
	25 ve üzeri	14	2,8
Bölüm	İşletme	90	17,7
	İktisat	38	7,5
	Sağlık Yönetimi	198	38,9

	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	33	6,5
	Sosyal Hizmet	142	27,9
	Bankacılık ve Finans	8	1,6
Sınıfı	1. Sınıf	205	40,3
	2. Sınıf	153	30,1
	3. Sınıf	93	18,3
	4. Sınıf	58	11,4
	Toplam	509	100

Tablo 1'e göre, ankete katılan öğrencilerin %69,9'unun kadın, %64'ünün 20-24 yaş aralığında ve %38,9'unun da sağlık yönetimi bölümü öğrencisi olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %40,3'ünün birinci sınıflardan oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Muhasebe Mesleği ve Genel Muhasebe Dersine İlişkin Genel Özellikleri

Muhasebe Mesleği ve Genel Muhasebe Dersi İle İlgili Genel Sorular	F	%	
Muhasebe mesleğine ilgi düzeyi	Düşük	365	71,7
	Orta	86	16,9
	Yüksek	58	11,4
Muhasebe mesleğini seçme düşüncesi	Evet	96	18,9
	Hayır	413	81,1
Ailede muhasebe meslek mensubu varlığı	Evet	85	16,7
	Hayır	424	83,3
Derse çalışmak için harcanan süre	Sadece sınav zamanı	168	33,0
	1 saatten az	61	12,0
	1-3 saat arası	180	35,4
	3 saatten fazla	100	19,6
Sadece dersi geçmek için çalıştım	Evet	405	79,6
	Hayır	104	20,4
Muhasebeyi sevdiğim için çalıştım	Evet	162	31,8
	Hayır	347	68,2
İlerde gireceğim sınavlarda çıkacak olduğu için çalıştım.	Evet	259	50,9
	Hayır	250	49,1
İlerde akademik kariyer yapmayı düşündüğüm için çalıştım.	Evet	106	20,8
	Hayır	403	79,2
Dersin içeriği zor olduğu için sevmedim	Evet	264	51,9
	Hayır	245	48,1
Dersi veren öğretim elemanı/üyesi zor olduğu için sevmedim	Evet	137	26,9
	Hayır	372	73,1
Ders tahtada-klasik yöntem olarak anlatıldığı için sevmedim	Evet	92	18,1
	Hayır	417	81,9
Dersi slaytlarla anlatıldığı için sevmedim	Evet	18	3,5
	Hayır	491	96,5

Tablo 2'de yüzde olarak en çok tercih edilen seçeneklere sırasıyla bakıldığında, öğrencilerin %71,7'si muhasebe mesleğine karşı ilgi düzeylerinin düşük olduğunu, %81,1'i ilerde muhasebe mesleğini seçmeyi düşünmediklerini ve %83,3'ü de ailesinde muhasebe meslek mensubu bulunmadığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin %35,4'ü muhasebe dersine çalışırken ayırdıkları zamanın 1 ile 3 saat aralığında olduğunu, %79,6'sı sadece dersi geçmek için çalıştıklarını, %68,2'si muhasebeye sevmeyerek çalıştıklarını, %50,9'u ilerde gireceği sınavlarda karşılama çıkabileceğini

düşündükleri için ve %79,2'si de muhasebe dersine çalışmanın akademik kariyer yapma düşünceleri ile bir ilişkisinin olmadığını belirtmiştir. Son olarak öğrencilerin %51,9'u dersin içeriğini zor buldukları için sevmediklerini, %73,1'i muhasebe dersini sevmemelerinin nedeninin dersi veren öğretim elemanı ile ilgili olmadığını, %81,9'u dersin anlatımında klasik yöntemin ve %96,5'i de slayt kullanımı ile ilgili olmadığını ifade etmiştir.

Aşağıdaki tablolarda muhasebe eğitimi alan öğrenciler tarafından her bir imge (renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek, eşya) için üretilen metaforların frekanslarına ilişkin bilgilere ve öğrencilerin metaforlara ilişkin dikkat çeken gerekçelerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Bir Renk Olarak Muhasebe Algıları

Renkler	F		Çünkü	
Siyah	220	Olumlu	7	"Muhasebe de siyah gibi her türlü işletmeye uyum sağlar.", "Nasıl ki siyah ağır ve asil duruyorsa, muhasebe de ders programında öyle duruyor.", "Muhasebede siyah renkte olduğu gibi belirsizliğe yer yoktur."
		Olumsuz	213	"Muhasebe denince aklıma hep cenaze törenlerinde baştan aşağı siyah giyinmiş insanlar geliyor.", "Muhasebeye çalışmak zifri karanlık bir gecede yürümek gibi.", "Muhasebe siyah gibi içimi karartan, ruhumu bunaltan bir ders.", "Karanlıkta ilerlemek ne kadar zor ise, muhasebede ilerlemek o kadar zor.", "Sonu olmayan kara bir delik.", "Muhasebe denince aklıma kara kaplı bir defter geliyor."
Gri	67	Olumlu	20	"Muhasebe sayesinde işletmeler grinin bileşenleri (siyah/beyaz) gibi eksiklerini tamamlar.", "İlk derslerde siyah gibi kasvetli ama daha sonra çalışınca beyaz gibi ferah."
		Olumsuz	47	"Muhasebe ne siyah kadar karanlık ne beyaz kadar net.", "Gri gibi seversen gözüne hoş, sevmezsen itici gelir.", "Muhasebeye çalışınca ne anladığımı anlıyorum ne de anlamadığımı Gri gibi belirsiz."
Beyaz	50	Olumlu	42	"Tüm renklerin merkezini beyaz, işletmelerin merkezini ise muhasebe oluşturur.", "Nasıl ki her genç kızın hayali beyaz bir gelinlik giymekse, her öğrencinin hayali de ilk seferde muhasebeden geçmektir.", "Bütün renklerin içinde beyaz, bütün işletme faaliyetlerinde ise muhasebe vardır.", "Muhasebe geleceğimiz için açmamız gereken beyaz bir sayfadır."
		Olumsuz	8	"Nasıl ki beyaz üzerinde en ufak bir leke hemen belli oluyorsa muhasebede en küçük bir hatayı kabul etmez.", "Muhasebe denince gözümün önüne kefenlenmiş cesetler geliyor.", "Nasıl ki beyaz her şeyi açığa çıkarıyorsa muhasebe de işletmelerin tüm kirli işlerini açığa çıkarır."
Kırmızı	37	Olumlu	26	"Kan canlılar için ne kadar önemli ise, muhasebe de bizim için o kadar önemlidir.", "Muhasebe hem öğrencilerin hem de işletmelerin kırmızı çizgisidir.", "Kırmızı bayrağımızın rengidir. Bayraksız devlet, muhasebesiz de bir hayat olamaz." "Muhasebe de kırmızı renk gibi canlı ve ilgi çekici bir derstir.", "Muhasebe kırmızı ajandalar gibi önemli bilgileri içerir."
		Olumsuz	11	"Çoğu insan kanı görünce bayılır. Benim de muhasebe notumu görünce bayılışım geliyor.", "Tehlike eşittir kırmızı o da eşittir muhasebe."
Mavi	26	Olumlu	21	"Her şeyi kapsayan bir ders mavi gibi hayatın her anında var.", "Mavi gibi güveni temsil eder."
		Olumsuz	5	"Muhasebe sonsuz gökyüzü mavisi gibi ulaşılmazdır.", "Muhasebe okyanuslar gibi derin ve tehlikeli."

Yeşil	17	Olumlu	15	<i>“Nasıl ki yeşilsiz bir dünya düşünülemezse, muhasebesiz ne bir insan ne de bir işletme düşünülemez.”, “Trafikte yeşil ışıkta geçmezsen arkandaki tüm araçlar da geçemez. Muhasebede de ilk konuyu kaçırsan diğer konularda anlaşılmaz.”, “Bir ağaç yaprağı ilkbaharda yeşil sonbaharda sarı olur. Her iki hâli de güzeldir. Muhasebe de her haliyle güzel ve özel bir derstir.”, “Yeşilin doğasında huzur, muhasebenin doğasında ise şeffaflık vardır.”</i>
		Olumsuz	2	<i>“Ormandaki ağaç sayıları kadar konuları var.”</i>
Sarı	16	Olumlu	5	<i>“Güneş gibi bizi aydınlatır.”</i>
		Olumsuz	11	<i>“Sarı ayrılıktır. Muhasebe dersleri yüzünden yazın bile ailemden ayrı kalıyorum.”, “Güneşe biraz yaklaşıncı yakar, muhasebeden de biraz uzaklaşırsak küle çevirir.”, “Muhasebe sınavlarından sonra sararıp soluyorum.”</i>
Mor	15	Olumlu	3	<i>“Paranın rengidir. Muhasebenin özü de paradır.”</i>
		Olumsuz	12	<i>“Muhasebe sınavlarından sonra yüzümüzün büründüğü tek renk mordur.”, “Dönem sonlarında işletmeleri morartır.”</i>
Turuncu	12	Olumlu	-	
		Olumsuz	12	<i>“Muhasebe de turuncu renk gibi aykırı ve göze batan bir ders.”, “Muhasebenin de turuncu rengi gibi seveni çok azdır.”</i>
Pembe	9	Olumlu	4	<i>“Dersi seversen pembe gibi tatlı ve yumuşak bir ders oluyor.”</i>
		Olumsuz	5	<i>“Muhasebeden geçmek tozpembe hayal gibi bir şey.”</i>
Diğer	11	Olumlu	10	<i>“Gökkuşağı gibi tüm güzellikleri içinde barındırıyor.”, “Tüm bölümleri ilgilendiren rengârenk bir ders.”, “Şeffaflık renginin vuku bulması gereken tek alan.”</i>
		Olumsuz	1	<i>“Fenerbahçe gibi sürekli beni hayal kırıklığına uğrattıyor.”</i>

Tablo 3’te öğrencilerin “*renk olarak muhasebe*” algılarındaki farklılaşma olumlu ve olumsuz ayrımıyla birlikte frekans sonuçları ve öğrenciler tarafından belirtilen gerekçelerden seçilen belirgin ifadeler yer almaktadır. Siyah, gri ve beyaz renkler en çok kullanılan ilk üç metafordur. Söz konusu renkleri olumlu anlamda muhasebe ile ilişkilendiren cevaplar incelendiğinde, siyah renk ile muhasebenin işletmelerdeki gerekliliği, önemi, dersin asilliği ve muhasebe işlemlerinin netliğinin ifade edildiği; gri renk ile muhasebenin işletmelerin eksikliklerini tamamlayabilme ve öğrencilerin çalışarak başarabilecekleri bir ders olduğu; beyaz renk ile de muhasebenin öğrenciler için taşıdığı anlama, işletmelerin merkezini oluşturduğuna ve tüm işletme süreçlerindeki varlığına vurgu yapıldığı görülmektedir. Söz konusu üç renge olumsuz vurgu yapan öğrenciler açısından cevaplar incelendiğinde ise, siyah rengin muhasebenin çok zor, bunaltıcı ve ümitsiz bir ders oluşuna; grinin muhasebenin belirsiz olmasına ve beyaz rengin ise muhasebenin en küçük bir hatayı kabul etmeyişi ve öğrencilerin korkusuna yönelik kullanıldığı tespit edilmiştir. Genel olarak öğrencilerin renk olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında renklere olumsuz anlamın daha çok yüklendiği görülmektedir. Renk metaforuyla ilgili elde edilen sonuçlar muhasebe eğitiminde metafor kullanımını konu edinen literatürdeki benzer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Bu doğrultuda Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)’nın çalışmalarında renk olarak muhasebe ifadesinde ilk sırayı siyah renk almıştır. Her iki çalışmada bu renge öğrenciler tarafından olumsuz anlam yüklenmiştir. Tablo 3’te elde edilen bulgular ilgili çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Bir Besin Olarak Muhasebe Algıları

Besin	F		Çünkü
	Olumlu	-	
Pırasa	54	Olumlu	-
		Olumsuz	54
Brokoli	45	Olumlu	35
		Olumsuz	10
Acı biber	42	Olumlu	3
		Olumsuz	39
Ekmek	28	Olumlu	26
		Olumsuz	2
Ceviz	27	Olumlu	19
		Olumsuz	8
Et	23	Olumlu	18
		Olumsuz	5
Soğan	22	Olumlu	20
		Olumsuz	2
Su	19	Olumlu	18
		Olumsuz	1
Nar	19	Olumlu	-
		Olumsuz	19
Çiğköfte	13	Olumlu	-
		Olumsuz	13
Mandalina	13	Olumlu	13
		Olumsuz	-
Lokum	9	Olumlu	9
		Olumsuz	-
Elma	9	Olumlu	-
		Olumsuz	9
Tuz	8	Olumlu	8
		Olumsuz	-
		Olumlu	-

Makarna	7	Olumsuz	7	“Öğrencinin sürekli yediği yemek makarna, sürekli çalıştığı ders muhasebedir.”, “Muhasebede makarna gibi kilo aldırıyor.”
Diğer	27	Olumlu	6	“Salçasız yemek olmayacağı gibi muhasebesiz de işletme olamaz.”, “Lahmacun kadar güzel ve lezzetli bir ders.”, “Çerez gibi bir ders.”, “Karpuz gibi dıştan sert ama içi çok yumuşak.”
		Olumsuz	21	“Sarımsak gibi rahatsız edicidir.”, “Marul gibi konular açıldıkça açılıyor ama hepsi birbiriyle bağlantılı.”, “Fazla yağ insan vücudu için zararlıdır, muhasebe de beyin için zararlıdır.”, “Kabak tadı veren bir ders.”, “Her konuya maydanoz oluyor.”

Bir besin türü olarak öğrencilerin muhasebe algılarını gösteren Tablo 4 incelendiğinde, muhasebenin en çok pırasa, brokoli ve acı biberle benzetildiği görülmektedir. Bu besin çeşitlerine olumlu anlamda metafor cümlesi oluşturan öğrenciler, muhasebenin hem işletmeler hem de öğrenciler için brokoli gibi faydalı olduğu ve acı biber gibi acısına rağmen olmazsa olmaz bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Olumsuz manada görüş bildiren öğrencilerin ise muhasebenin pırasa ve brokoli gibi tatsız ve sevimsiz olduğunu, acı biber gibi de yaktığına yönelik ifadeler kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin besin olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında besinlere olumsuz anlamın daha çok yüklendiği tespit edilmiştir. Tablo 4’te görüldüğü üzere, besin metaforuyla ilgili muhasebe en çok sebze türlerine (pırasa) benzetilmiş ve tüm görüşler olumsuz anlamda geliştirilmiştir. Bu sonuçlar Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)’nın çalışmalarında elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Bir Mevsim Olarak Muhasebe Algıları

Mevsim	F		Çünkü	
Kış	259	Olumlu	36	“Kışın çetin geçmesi demek yazın bol ve bereketli olacağına işaret eder. İyi bir muhasebe sisteminin olması da işletmenin sonunun iyi olacağına işaret eder.”, “Kışın ısınmak için kalın giyinmek gerek. Muhasebeyi de anlamak için oturup çalışmak gerek.”
		Olumsuz	223	“Kış mevsimi buz gibi havasıyla insanı titretiyor, muhasebe de zorluğuyla ve karmaşıklığıyla bizi nefessiz bırakıyor.”, “Kış geldiğinde soğuk algınlığı nedeniyle hapsirmeler, çok yaşalar artıyor, muhasebe notları açıklanınca da FF’ler, Allah kurtarsın temennileri artıyor.”, “Kış denince akla ilk gelen soğuktur. Muhasebe denince de akla ilk gelen zorluktur.”, “Kış geldiğinde hava durumlarında hep eksi işaretini görürüz. Muhasebe notları açıklandığında da hep FF’leri görürüz.”
Sonbahar	122	Olumlu	3	“Bir sonbahar gününde bazen bir günde dört mevsim yaşayabilirsiniz. Muhasebe derslerinde de bir sürü zenginliği bir arada görebilirsiniz.”
		Olumsuz	119	“Sonbaharla birlikte ağaçların yaprak döktüğü gibi muhasebe sınavları da bizi tek tek yaprak misali döküyor.”, “Sonbaharda kuşların civıltısı kesilir. Dönem sonlarında da muhasebecilerin sesi kesilir.”, “Ağaçların yaprak döktüğü gibi muhasebede benim saçlarımı dökü.”
Yaz	57	Olumlu	9	“Nasıl ki yaz denince akla ilk gelen güneşe muhasebe denince de akla ilk gelen paradır.”
		Olumsuz	48	“Yaz sıcaklarının insanı terlettiği gibi kötü bir muhasebeci de işletmeleri terletir.”
				“Nasıl ki ilkbahar geldiğinde çiçeklerin açması, bozkırların yeşermesi bizi mutlu ediyorsa, muhasebeyi öğrenip anladıkça da mutlu oluyor her derse gelmek istiyoruz.”, “Yağmursuz bir ilkbahar düşünülemezse

İlkbahar	47	Olumlu	39	<i>muhasibesiz de bir işletme düşünülemez.”, “İlkbahar yazla kış arasında bir dengedir. Muhasebede de denge, varlıklar ve kaynaklardır.”</i>
		Olumsuz	8	<i>“İlkbaharda eriyen karlar gibi muhasebe sınavları da bizi eritir ve bitirir.”</i>
Diğer	24	Olumlu	7	<i>“Nasıl ki dört mevsim gerekli ise muhasebede işletmeler için olmazsa olmazdır.”</i>
		Olumsuz	17	<i>“Muhasebeyi bir mevsim olarak görmek mevsimlere bir nevi kötü gözle bakmak demektir.”, “Mevsimleri sıcak, soğuk, ılık ve yağmurlu gibi tanımlayabiliriz. Ancak muhasebeyi sadece zor kelimesiyle ifade edebiliriz.”</i>

Tablo 5’te görüldüğü üzere, muhasebenin mevsim olarak metafor algılarında öğrencilerin en çok kullandıkları mevsim kış mevsimidir. Kış benzetmesi yapan öğrencilerin büyük bir kısmı muhasebeyi çetin kış şartlarına, dondurucu havalara, bu mevsimde artan hastalıklara benzetmişlerdir. Kış mevsimini olumlu anlamda kullanan öğrenciler ise, muhasebenin kış mevsimi gibi zorlukları içermesine rağmen sonunda güzel başarıları beraberinde getirdiğine ve işletmelerin başarısı için de önemli bir bilim dalı olduğuna vurgu yapmışlardır. Genel olarak öğrencilerin mevsim olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında mevsimlere olumsuz anlamın daha çok yüklendiği görülmektedir. Tablo 5’e bakıldığında, araştırmaya katılan öğrenciler muhasebenin mevsim olarak metafor algılarında en çok kış mevsimini olumsuz anlamda benzetme yaparak kullanmışlardır. Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)’nın çalışmalarında da benzer durum söz konusudur.

Tablo 6. Katılımcıların Bir Hayvan Olarak Muhasebe Algıları

Hayvan	F		Çünkü
Yılan	Olumlu	3	<i>“Her ne kadar sevilme de canlılar aleminin önemli bir üyesidir.”</i>
	Olumsuz	85	<i>“Bana dokunmayan muhasebe bin yıl yaşasın.”, “Yılan gibi korkutucu ve sevimsiz bir ders.”, “Yılan gibi sinsidir nereden nasıl bir soru geleceğini kestirmek zordur.”, “Zehirli yılan gibi zehrini içimize akıtıyor.”, “Konular yılan gibi sessizce ilerler, sınav zamanı da zehirlerini akıtırlar.”, “Piton yılanı gibi avının canını çıkarana kadar bırakmaz.”</i>
Kedi	Olumlu	2	<i>“Muhasebe de kedi gibi titiz ve temiz tutulmalıdır.”</i>
	Olumsuz	69	<i>“Kedi gibi nankör bir derstir.”, “Kedi gibi uysaldır ancak ne zaman sizi tırmalayacağı belli olmaz.”</i>
Köpek	Olumlu	30	<i>“Köpek gibi sadık bir derstir.”, “Köpek gibi sürekli sevgi ve ilgi ister.”, “Köpek gibi işletmelere yol gösterir.”</i>
	Olumsuz	17	<i>“Pitbul gibi bakması zor ve tehlikeli bir ders.”, “Ne zaman ısıracağı belli olmaz.”</i>
Aslan	Olumlu	24	<i>“Aslan ormanın muhasebede İİBF’nin kralıdır.”, “Ormanda adaleti aslan, işletmede ise muhasebe sağlar.” “Mantığını anladın mı sınıfın aslanı olursun.”</i>
	Olumsuz	7	<i>“Aslan gibi avını yakalar öldürmeden bırakmaz.”, “Korkudan yanına yaklaşamazsın.”</i>
Fare	Olumlu	-	-
	Olumsuz	21	<i>“Fare gibi beynimi kemirip duruyor.”, “Her delikten fare gibi hesaplar çıkıyor.”</i>
Kuş türleri	Olumlu	7	<i>“Muhasebe dersinde kuşlar gibi havada uçuyorum.”, “Kuş gibi hür bir ders.”</i>
			<i>“Dersi azıcık ihmal edersen bilgiler kuş gibi uçup gidiyor.”, “Tavus</i>

		Olumsuz	10	<i>kuşu gibi küçük gözüküyor ama açılınca içinden bir sürü şey çıkıyor.</i> , <i>“Kartal gibi yükseklerden uçuyor ne olduğu anlayamıyor.”</i>
Tilki	16	Olumlu	14	<i>“Muhasebecilik tilki gibi kurnaz olmayı gerektirir.”</i> , <i>“Kurnaz insanlar muhasebeyi çabuk kavrarlar.”</i>
		Olumsuz	2	<i>“Muhasebecilerin kafasında kırk tilki oynuyor.”</i>
Bukalemun	16	Olumlu	5	<i>“Bukalemun gibi rengârenk bir ders.”</i>
		Olumsuz	11	<i>“Bukalemun gibi durumdan duruma göre değişiyor.”</i> , <i>“Her şeye uyum sağlayabilen bir ders.”</i>
Eşek	15	Olumlu	1	<i>“En güzel gözler eşekte, en güzel konular ise muhasebededir.”</i>
		Olumsuz	14	<i>“Bu dersi geçmek için eşek gibi çalışmak lazım.”</i> , <i>“Eşeğin çok çalışmasının karşılığı kuru ot, muhasebeye çok çalışmanın karşılığı ise düşük nottur.”</i> , <i>“Eşeği hayvandan muhasebeyi dersten saymak yanlış olur.”</i>
İnek	14	Olumlu	10	<i>“İnek gibi etinden sütünden faydalanılabilecek bir ders.”</i>
		Olumsuz	4	<i>“Çalışmazsan inek gibi geviş getirir durursun.”</i>
Karıncı	14	Olumlu	12	<i>“Karıncalar gibi grup halinde çalışırsan başarılı olursun.”</i> , <i>“Muhasebede de işler karıncaların işleri gibi kurallı ve düzenlidir.”</i>
		Olumsuz	2	<i>“Karıncı gibi sürekli çalışmayı gerektiren bir ders.”</i>
Kene	13	Olumlu	-	-
		Olumsuz	13	<i>“Kene gibi yapıştı mı bırakmıyor.”</i> , <i>“Kene gibi kanımı emiyor.”</i>
Arı	10	Olumlu	7	<i>“Arılar gibi düzenli çalışmayı gerektiren bir ders.”</i> , <i>“Nasıl ki arı kovanda her alanı etkin kullanıyorsa, muhasebe de parayı öyle kullanmalıdır.”</i> , <i>“Muhasebenin çalışma sistemi arılarda vardır.”</i>
		Olumsuz	3	<i>“Arı bal toplamak için çiçekten çiçeğe konar. Biz de dersi geçmek için kırk dereden su getiririz.”</i>
At	9	Olumlu	6	<i>“At gibi güçlü bir ders.”</i> , <i>“At gibi bütün işletmenin yükünü taşır.”</i> , <i>“At koştukça açılır, muhasebede çalıştıkça anlaşılır.”</i>
		Olumsuz	3	<i>At murattır. Muhasebeyi de geçtiğimiz zaman muradımıza ereceğiz.”</i> , <i>“At gibi peşinden koşturuyor.”</i> , <i>“At tekmesi gibi öldürücü bir etkisi vardır.”</i>
Kaplumbağa	9	Olumlu	2	<i>“Kaplumbağa hızında da olsa hedefe ulaşırsın.”</i>
		Olumsuz	7	<i>“Muhasebeye çalışırken kaplumbağa gibi ilerliyorum.”</i>
Diğer	52	Olumlu	19	<i>“Panda gibi sevimli bir ders.”</i> , <i>“Muhasebede kelebek gibi başta çirkin olsa da sonradan güzelleşiyor.”</i> , <i>“Maymunlar gibi sürekli aktif olunması gereken bir ders.”</i>
		Olumsuz	33	<i>“Kurt gibi vahşi ve yırtıcı bir ders.”</i> , <i>“Akrep bir soktu mu öldürür. Muhasebe ise süründürür.”</i> , <i>“Örümcek ağı gibi bütün konular birbiriyle bağlantılı.”</i> , <i>“Köpek balığı gibi tehlikeli bir ders.”</i> , <i>“Keçi gibi inatçı bir ders.”</i> , <i>“Kirpi gibi dikenli bir ders.”</i>

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğrencilerin bir hayvan olarak muhasebeye yönelik geliştirdikleri metaforlar arasında ön plana çıkanlar; yılan, kedi ve köpektir. Yılan benzetmesi yapan öğrenciler tarafından kullanılan olumlu gerekçelerden dikkat çekenler, muhasebenin yılan gibi her ne kadar sevilme de tüm kesimler tarafından ihtiyaç duyulduğu, olumsuz anlamda ise, ürkütücü, sevimsiz, sinsi ve zehirli bir ders olduğu ifade edilmeye çalışılmıştır. Kedi benzetmesi yapan öğrencilerin cevaplarından ön plana çıkan olumlu gerekçelerde; muhasebenin titiz bir şekilde çalışılması gereken bir ders olduğu, olumsuz manada ise, nankör ve ne zaman ne yapacağı belli olmayan bir ders olduğu ifade edilmiştir. Muhasebeyi köpeğe benzeten öğrenciler ise, muhasebenin sadık ve yol gösterici, ancak ne zaman tehlike arz edeceği kestirilemeyen bir ders olduğu ifade edilmiştir. Genel olarak öğrencilerin hayvan olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında hayvanlara olumsuz anlamın

daha çok yüklendiği görülmektedir. Bu çalışmada bir hayvan olarak muhasebe metaforunda ilk sırayı yılan almıştır. Yılan benzetmesi yapan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu olumsuz anlam benzetme yapmışlardır. Akpınar ve Yıldız (2018)'in çalışmalarında muhasebe için olumlu anlamda aslan/kaplan benzetmesi yapılırken, Erol Fidan (2019)'nın çalışmasında ise kedi benzetmesi olumsuz manada yapılmıştır. Dolayısıyla elde literatürdekinden farklı sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 7. Katılımcıların Bir Çiçek Olarak Muhasebe Algıları

Çiçek	F		Çünkü
	Olumlu	Olumsuz	
Kaktüs	167	14	"Kaktüs susuz büyür, işletme muhasebesiz büyüyemez.", "Kaktüs çölin, muhasebe de işletmelerin olmazsa olmazıdır.", "Zamanında çalışırsanız dikenlerini görmezsiniz."
		153	"Kaktüs gibi uzaktan sevdiğe güzel bir ders.", "Kaktüs gibi güzel ama dikenli bir ders.", "Dikenleri olduğu için neresinden tutsam batıyor.", "Kaktüs gibi ne uzaktan ne de yakından güzel.", "Kaktüs gibi elle tutulur bir yanı yoktur."
Gül	110	33	"Muhasebe de güllerin yaprağı gibi açıldıkça güzelleşir.", "Gül kokulu bir ders.", "Gül sevgiyi, muhasebe ise parayı ifade eder."
		77	"Gülü seven dikenine, muhasebeyi de seven zorluklarına katlanır.", "Gül gibi sevgi dolu ama fazla seversen dikenini batır.", "Eğer dersi seversen gülü görürsün, sevmeyen dikenini o gösterir.", "Gül gibi koklamaya kıyamıyoruz ama o bize kıydı.", "Aşkın simgesi gül, ayrılığın simgesi ise muhasebedir."
Papatya	78	13	"Papatyanın yaprakları gibi tane tane anlatılmalıdır.", "Muhasebe de papatya gibi her yerde vardır."
		65	"Papatyada iki seçenek, muhasebede ise tek seçenek vardır. Sevmiyor", "Nasıl ki papatyanın bir yaprağı eksik olduğunda göze batarsa, muhasebede de en ufak bir eksiklik her şeyi batırır.", "Sınavlardan sonra papatyanın yaprakları gibi teker teker döküyor."
Orkide	19	10	"Orkide gibi zarif bir ders." "Orkidenin bakımı gibi emek isteyen bir ders."
		9	"Orkide gibi nazlı bir çiçektir.", "Bir kere ihmal edersen solar gider.", "Orkide gibi bakımı zahmetli bir derstir."
Menekşe	17	17	"Muhasebeyi menekşe gibi kolaylıkla her yerde görebilirsiniz.", "Menekşe gibi kokusuz bir ders."
		-	-
Küstüm çiçeği	10	-	
		10	"Konuları anlamayınca küstüm çiçeği gibi küstürür.", "Gerekli ilgili göstermezsen bir süre sonra küstüm çiçeği gibi küser gider.", "Küstüm çiçeği gibi bir kere küstürdün mü ömür billah barışmaz."
Lale	10	1	"Lale gibi kolay kolay solmayan ve sağlam bir ders."
		9	"Dersten çıkınca lale gibi oluyoruz.", "Lalenin tohumu soğan muhasebenin tohumu ise paradır.", "Muhasebe sınavlarından sonra hep laleler şarkısını söylemek isterim.", "Soruların cevaplarını bulmak ters laleyi bulmak kadar zordur."
Ayçiçeği	4	2	"Ayçiçeği güneşe, insanlık da muhasebeye muhtaçtır."
		2	"Ayçiçeğinin günbatımındaki çözümüne benzer.", "Ayçiçeğinin çekirdekleri kadar bir sürü hesabı var."
Diğer	18	7	"Muhasebe anlaşılınca insanı kabak çiçeği gibi açıyor.", "Karanfil gibi sade bir derstir."
		11	"Deve dikenini gibi can yakan bir ders." "Isırgan otu gibi yakıyor.", "Çelenk gibi resmi bir ders.", "Yaban otu gibi bir albenisi yok.", "Sarmaşık gibi karmakarışık bir ders." "Gelincik gibi hassas bir ders."

Tablo 7’de öğrencilerin çiçek olarak muhasebeye yönelik geliştirdikleri metafor algılarında; kaktüs, gül ve papatya en çok kullanılan metaforlardır. Muhasebeyi kaktüse benzeten öğrenciler, muhasebenin kaktüs gibi dikenli, can acıtıcı ve elle tutulur bir yanı olmayan zor bir ders olduğunu, ancak zamanında çalışılırsa başarılı olunabileceğini ve işletmeler için hayati önem taşıdığını ifade etmiştir. Gül benzetmesini yapan öğrenciler, muhasebenin gül gibi dikenli ve hassas yapısı sebebiyle bu benzetmeyi yaptıklarını belirtmiştir. Bazı öğrenciler de muhasebenin gül yaprakları gibi açıldıkça güzelleştiğini ifade etmiştir. Olumlu manada papatya benzetmesini yapanlar, muhasebenin de papatya gibi her yerde olduğu ve papatya yaprakları gibi tane tane anlatılması gerektiğini, olumsuz manada benzetme yapanlar ise, papatya yaprakları gibi öğrencilerin muhasebe sınavlarından sonra döküldüğünü ve muhasebe işlemlerinde en ufak bir eksikliğin koparılmış bir papatya yaprağı gibi kendini belli edeceğini belirtmiştir. Genel olarak öğrencilerin çiçek olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında çiçeklere olumsuz anlamın daha çok yüklendiği görülmektedir. Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrenciler muhasebenin çiçek olarak metafor algılarında en çok kaktüsü olumsuz anlamda benzetme yaparak kullanmışlardır. Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)’nın çalışmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 8. Katılımcıların Bir Oyun Olarak Muhasebe Algıları

Oyun	F		Çünkü
Saklambaç	Olumlu	14	“Bulmak için aramak, anlamak içinde çalışmak gerek.”, “Tüm gizli bilgileri saklar.”
	Olumsuz	81	“Sonsuza kadar saklanılacak bir ders.”, “Hesaplar sınavlarda hep saklanıyor.”, “Muhasebeyi duyunca hep saklanmak istiyorum.”, “Muhasebeyi saklandığı yerden bulup çıkarmak yürek ister.”, “Soruların içinde saklanmış sorular var.”
Satranç	Olumlu	38	“Satranç gibi dikkat, düşünce ve zekâ gerektirir.”, “Satrançta olduğu gibi birkaç adım sonraki hamleyi hesaplamak gerekir.”, “Satrancında muhasebenin de özü düşünmektir.”, “Satrançta ilk adımı doğru atmak, muhasebede ise temeli doğru atmak önemlidir.”
	Olumsuz	27	“Satrançta olduğu gibi düşünmeden yapacağınız bir hamle ile yanarsınız.”, “Başarmak için sabır ve dikkat gereklidir.”, “Satranç gibi kimi ne zaman mat edeceği belli değil.”
Körebe	Olumlu	4	“Gözlerim kapalı yapabildiğim tek ders.”
	Olumsuz	52	“Bilmediğin şeylerin peşinde koşturuyor.”, “Körebe gibi nereye gideceğini bilemezsin.”, “Gözlerim bağlanıp tekrar açıldığında görmek istemediğim bir ders.”
Futbol	Olumlu	10	“Takım ruhuyla hareket edersen kazanırsın.”, “Gol attığında her şeyi unutturur.”
	Olumsuz	35	“Maç bitmeden skor bilinmez ama muhasebede skor baştan bellidir. Sıfır.”, “Sağ gösterip soluyla gol atıyor.”, “Hep savunma yaptırın bir ders.”, “Futbolun taraftarı, muhasebenin de kalanı çoktur.”
Bulmaca	Olumlu	8	“Bulmaca çözmek gibi zevkli.”
	Olumsuz	22	“Bulmaca gibi hesapları bulmakta zorlanıyorum.”, “Karışık ve çözümleri zordur.”, “Bulmacada olduğu gibi küçük bir yanlış tüm işlemleri etkiliyor.”, “Borçlu mu alacaklı mı yazacağımı bilmek bulmaca çözmek gibi.”

Sudoku	24	Olumlu	12	<i>"Anlamak için mantık gerek.", "Satır sütunu doldur, aktifpasifi eşitle.", "Kayıtları yerleştirmek sudoku çözer gibi zevkli."</i>
		Olumsuz	12	<i>"Sudoku gibi karışık.", "Sudoku gibi düşündürücü bir ders." "Çözilemeyen sudoku gibidir."</i>
Puzzle	19	Olumlu	5	<i>"Muhasebe de puzzle gibi ipuçlarını buldukça insanın birleştiresi geliyor.", "Doğru hesapları doğru yere koyarsan başarısın."</i>
		Olumsuz	14	<i>"Puzzle gibi birbiriyle bağlantılı parçalardan oluşuyor.", "Parçalar bir türlü birleşmiyor.", "Nasıl ki bir parçayı yerleştirmeden ilerleyemezsin, muhasebede de bir dersi kaçırdığın an geçemezsin."</i>
Okey	16	Olumlu	2	<i>"Okey gibi hesap kitap gerekli."</i>
		Olumsuz	14	<i>"Sayıları nere koyacağını bilmezsen oynayamazsın.", "Okey gibi sayılardan ibarettir ve sıkıcıdır.", "Ne zaman kimi bitireceği belli olmayan bir ders.", "Muhasebenin de okey gibi kuralları vardır."</i>
Jenga	15	Olumlu	9	<i>"Jengada olduğu gibi denge çok önemlidir."</i>
		Olumsuz	6	<i>"Jengada yanlış taşı çekersen taşlar devrilir. Muhasebede de yanlış kayıt işini bitirir.", "Çok yavaş ve dikkatli olunmalıdır."</i>
Yakan Top	14	Olumlu	-	-
		Olumsuz	14	<i>"Öğrencileri hep yakan bir ders.", "Tam yakaladım derken elinden kaçıyor.", "İlk fırsatta canını yakar."</i>
Kovalamaca	14	Olumlu	-	-
		Olumsuz	14	<i>"O kaçıyor biz kovalıyoruz.", "Biz kaçtıkça o bizi kovalıyor.", "Oyunda hiç ebe olmayan bir ders."</i>
Tetris	6	Olumlu	5	<i>"En önemli şart parça bütün ilişkisi."</i>
		Olumsuz	1	<i>"Parçaları doğru yere yerleştiremezsen yanarsın."</i>
Yılan oyunu	5	Olumlu	5	<i>"Oyunda yılan yem yedikçe, işletme ise muhasebesi iyi oldukça büyür."</i>
		Olumsuz	-	-
Diğer	24	Olumlu	7	<i>"Bilardo da olduğu gibi doğru açı ve vuruşla aktifpasif dengesini sağlayabiliriz."</i>
		Olumsuz	17	<i>"Abaküs gibi hep hesap hep hesap.", "Kumar gibi oynadıkça batırıyor.", "Labirent gibi girdin mi çıkamıyorsun.", "Sınavlarda savaş oyunu oynatıyor.", "Buz pateni gibi kaydırıyor."</i>

Öğrencilerin bir oyun türü olarak muhasebeye ilişkin algılarını gösteren metaforlar Tablo 8'de verilmiştir. Çok çeşitli metaforlar içinde en çok tercih edilen saklambaç, satranç ve körebe oyun türleridir. Saklambaç oyununu muhasebeye benzeten öğrencilerin büyük bir kısmı, olumsuz anlamda muhasebeden öğrencilerin uzak durmak istedikleri, muhasebe sınavlarında hesapları bulmanın zor olduğu ve sorunun içinde gizli soruların bulunduğunu belirten ifadeler kullanmıştır. Olumlu anlamda ise, muhasebenin işletmelerin önemli bilgilerini sakladığı için muhasebeyi saklambaç oyununa benzettiklerini dile getirmişlerdir. Satranç benzetmesini olumlu anlamda kullanan öğrenciler, muhasebeyi satranç gibi dikkat, düşünce ve zekâ gerektiren; olumsuz anlamda kullananlar ise, öğrenilmesi zor ve sabır isteyen ve kimi ne zaman mat edeceği belli olmayan bir oyun olarak tasvir etmişlerdir. Körebe oyununa benzeten öğrenciler ise, olumsuz anlamda muhasebeyi karanlık ve öğrencileri bilmedikleri şeylerin peşinden koşturan bir derse benzetmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin oyun olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında oyunlara olumsuz anlamın daha çok yüklendiği görülmektedir. Öğrencilerin bir oyun türü olarak muhasebeyi en çok saklambaç oyununu benzettikleri görülmektedir. Bu benzetmelerin de önemli bir kısmı olumsuz anlamda

yapılmıştır. Bu sonuç Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)'nın çalışmalarında elde ettikleri sonuçlar ile paralellik göstermektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Bir Eşya Olarak Muhasebe Algıları

Eşya	F		Çünkü	
Hesap makinesi	87	Olumlu	48	“Muhasebede hesap makinesi gibi tüm sorunları çözebilir.”, “Net çözüm üretir.”
		Olumsuz	39	“Sürekli hesap kitap işleriyle uğraştırıyor.”, “Sayısal işlem ağırlıklı bir ders.”, “Hesap makinesi gibi her şeyi hesaplıyor.”
Kalem	53	Olumlu	41	“Nasıl ki kalemi oynatmadan bir şey yazamazsan muhasebeye de çalışmadan geçemezsin.”, “Kalemsiz öğrenci, muhasebesiz işletme düşünülemez.”
		Olumsuz	12	“Yaz yaz bitmiyor.”
Buzdolabı	42	Olumlu	20	Buzdolabı besinleri, muhasebe de işletmeleri muhafaza eder.”, “Buzdolabı gibi her eve lazım.”
		Olumsuz	22	“Soğuk bir ders.”, “Zorluğu ile diğer derslerin de sıcaklığını düşürüyor.”, “Buzdolabı gibi içinde birçok şeyi barındırıyor. Ancak buz gibi bir ders.”
Silgi	31	Olumlu	5	“Muhasebe silgi gibi işletmelerin yanlışlarını siler.”, “Muhasebe silgi gibi yanlışları silmek için vardır.”
		Olumsuz	26	“Bütün hayallerimi sildi.”, “Transkriptteki notlarımı acımadan siliyor.”, “Hayatımdan silmek istediğim tek ders.”
Kitap	27	Olumlu	8	“İşletmeler için bir rehber.”
		Olumsuz	19	“Nasıl ki kitabın başını okumadan sonunu anlayamazsın, muhasebenin de ilk dersini kaçırsan geçemezsin.”, “Kendini vererek okumazsan kalırsın.”
Telefon	16	Olumlu	11	“Akıllı telefon gibi yedi - yirmi dört ihtiyaç duyulan bir ders.”
		Olumsuz	5	“Akıllı telefon gibi bağımlılık yapıyor.”, “Muhasebe de telefon gibi kullanmasını bilmeyen için zararlı”
Kıyma makinesi	15	Olumlu	-	-
		Olumsuz	15	“Kıyma gibi kıydı.”, “Nasıl ki et kocaman girip parça parça çıkıyorsa biz de muhasebe sınavlarından öyle çıkıyoruz.”
Terazi	14	Olumlu	12	“Dengenin şaşmadığı tek ders.”, “Terazide olduğu gibi denge şarttır.”
		Olumsuz	2	“Sınav sonuçları dengemizi bozuyor.”
Saat	14	Olumlu	5	“Saat gibi çalışıp her şeyin zamanında yapılması gerekir.”
		Olumsuz	9	“Tüm zamanımızı alıyor.”, “Saatin çalışması için pil, muhasebenin başarılması için beyin gerekli oda bizde yok.”, “Saat gibi sürekli çalışmak lazım.”
Bıçak	13	Olumlu	3	“Muhasebeyi de bıçak gibi yerinde kullanırsan sıkıntı çekmez.”
		Olumsuz	10	“Bıçak gibi keskin bir ders.” “Hançer gibi saplandı kalbime.”
Ayna	11	Olumlu	11	“Ayna gibi işletmelerin durumunu yansıtır.”, “Ayna gibi neysen onu gösteriyor.”, “Ayna gibi en ufak hatanı bile gösteriyor.”
		Olumsuz	-	-
Anahtar	9	Olumlu	9	“Anahtar gibi her kapıyı açıyor.”
		Olumsuz	-	-
Klima	9	Olumlu	-	-
		Olumsuz	9	“Karşısında duramazsınız.”, “Klima gibi çarpar.”, “Klima gibi hem ısıtır hem de soğutur.”
Bilgisayar	8	Olumlu	3	“Bilgisayar gibi sistem üzerine kurulu.” “Muhasebe de bilgisayar gibi tüm bilgileri kaydeder.”
		Olumsuz	5	“Bilgisayar gibi bir sürü bilgiyi içinde barındırıyor.”, “Bilgisayar gibi içinde karışık kodlar var.”, “Bilgisayar sistemi gibi karmakarışık.”, “Bilgisayar gibi öğrenilmesi zor.”
Süpürge	5	Olumlu	2	“Muhasebede süpürge gibi işletmeyi temizler.”
		Olumsuz	3	“Süpürge gibi tozumuzu alıyor.”

Diğer	51	Olumlu	16	“Tespah gibi stres alıyor.”, “Çalışınca kuş tüyü yatak gibi.” “Cüzdan kadar gerekli.”, “Teleskop gibi ayrıntıyı gösteriyor.”, “Battaniye gibi sarıldıkça ısınır.”, “Kamera gibi kayıt ediyor.”
		Olumsuz	35	“Tüm kapıları yüzüme kapattı.”, “Silah gibi öldürücü.” “Mikser gibi kafa karıştırıyor.”, “Dolap gibi içinde ne ararsan var.”, “Matruşka gibi içini açtıkça başka şeyler çıkıyor.”, “Para gibi esir alıyor.”, “Soba gibi uzak durursan üşürsün yaklaşınca da yanarsın.”, “İp gibi ayağa dolanıyor.”, “Hacı yatmaz gibi devirdikçe tekrar dik bir şekilde karşıma çıkıyor.”

Öğrencilerin bir eşya olarak muhasebe algıları için en sık kullandıkları metaforlar Tablo 9’da görüldüğü gibi hesap makinesi, kalem ve buzdolabıdır. Öğrencilerden hesap makinesi metaforu ile ilgili olumlu düşünenler muhasebenin hesap makinesi gibi faydalı ve net sonuçlar veren bir ders olduğunu belirtmişlerdir. Olumsuz düşünenler ise muhasebenin hesap makinesi gibi sürekli hesaplama gerektiren bir ders olduğunu ifade etmiştir. Kalem benzetmesini yapan öğrenciler muhasebenin gerek işletmeler gerekse öğrenciler için kalem gibi gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Buzdolabı benzetmesini olumsuz anlamda kullanan öğrencilerin, muhasebenin buzdolabı gibi soğuk bir ders olduğu; olumlu anlamda kullananların ise muhasebenin buzdolabı gibi işletmeleri koruduğu yönünde benzetme yaptıkları görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin eşya olarak muhasebe dersine ilişkin metafor algılarında eşyalara olumsuz anlamın daha çok yüklendiği tespit edilmiştir. Tablo 9’da görüldüğü üzere, eşya metaforuyla ilgili muhasebe en çok hesap makinesine benzetilmiş ve tüm benzetmeler olumlu anlamda geliştirilmiştir. Bu sonuçlar Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)’nın çalışmalarında elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir.

Metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategori altında toplandığını ve metaforlar aracılığıyla muhasebenin en çok hangi yönünün ön plana çıkarıldığını göstermek amacıyla genel muhasebe dersini alan öğrencilerin, yedi metafor başlığından faydalanarak muhasebe kavramına ilişkin algıları, toplam 9 kategori altında toplanmıştır. Örneğin “*heyecan verici bir ders olarak muhasebe*” kategorisi oluşturulurken, öğrencilerin renk (siyah, gri, beyaz, kırmızı, vb.) olarak muhasebe metaforuna ilişkin ürettikleri ifadelerden, muhasebenin heyecan verici bir yönünün olduğu anlamı çıkıyor ise, söz konusu ifade ilgili kategorinin altında değerlendirilmiştir. Diğer kategorilere ilişkin değerlendirmelerde bu şekilde yapılmıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlara ait kavramsal kategoriler frekansları ile birlikte Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Muhasebeye İlişkin Metaforlarından Oluşan Kavramsal Kategoriler

Kavramsal kategoriler	Renk	Hayvan	Besin	Mevsim	Oyun	Çiçek	Eşya	Toplam
Heyecan verici bir ders olarak muhasebe	9	5	11	42	17	21	8	113
Zor, sıkıcı ve karmaşık olarak bir ders olarak muhasebe	201	162	56	73	118	132	186	928
Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe	22	3	13	19	32	44	15	148
Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe	7	19	3	15	2	31	8	85
Yol gösterici bir ders olarak muhasebe	18	6	4	9	25	2	10	74
Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe	38	59	21	13	9	45	7	192
Zekâ gerektiren bir ders olarak muhasebe	23	18	-	-	38	2	29	110
Gerekli faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe	48	63	21	14	10	32	77	265
Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe	16	-	8	-	11	2	20	57

Tablo 10'da görüldüğü gibi muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebeye ilişkin en fazla metaforu ürettiği kategoriler sırasıyla zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe (928), gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe (265) ve dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe (192) kategorileridir. En az metafor oluşturulan kategori ise, parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe (57) kategorisi olmuştur. Ayrıca öğrencilerin tüm metaforlarda (renk: 201, hayvan: 162, besin: 56, mevsim: 73, oyun: 118, çiçek:132, eşya: 186) muhasebenin zor, sıkıcı ve karmaşık olduğu yönünün ön plana çıkardıkları görülmektedir. Son olarak metaforlar ortak özellikleri açısından değerlendirildiğinde, en fazla metaforun üretildiği kategori Akpınar ve Yıldız (2018) ve Erol Fidan (2019)'nın çalışmalarında da ilk sırayı alan zor, sıkıcı ve karmaşık olarak bir ders olarak muhasebe kategorisi olmuştur.

5. ARAŞTIRMANIN Kİ KARE TESTİ SONUÇLARI

Öğrencilerin gelecekte muhasebe mesleğini seçme düşüncelerinin olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya, öğrencilerin %81,1'iden hayır cevabı alınmıştır. Bu soruya evet cevabı veren öğrenciler ile hayır cevabı veren öğrencilerin oluşturdukları metaforlara yükledikleri olumlu veya olumsuz anlamlar arasında bir ilişkinin olup olmadığını belirlemeye yönelik hipotezler aşağıda test edilmiştir. Çalışmada sadece anlamlı ilişki bulunan hipotezlere yer verilmiştir.

H₁: Katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile renk metaforuna verdikleri anlam arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 11. Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Renk Metaforuna Verdikleri Anlam Arasındaki İlişki

Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi (MMSD)		Renk Metaforuna Verilen Cevap		Toplam
		Olumlu	Olumsuz	
Evet	Frekans	38	55	93
	MMSD%	40,9	59,1	100
	Renk %	24,8	16,8	19,4
	Toplam %	7,9	11,5	19,4
Hayır	Frekans	115	272	387
	MMSD %	29,7	70,3	100
	Renk %	75,2	83,2	80,6
	Toplam %	24	56,7	80,6
Toplam	Frekans	153	327	480
	MMSD%	31,9	68,1	100
	Renk %	100	100	100
	Toplam %	31,9	68,1	100

$$\chi^2 = 4,289; \text{sd} = 1; P = 0,038 < \alpha = 0,05$$

H₂: Katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile mevsim metaforuna verdikleri anlam arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 12. Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Mevsim Metaforuna Verdikleri Anlam Arasındaki İlişki

Muhasebe Mesleğini Seçme düşüncesi (MMSD)		Mevsim Metaforuna Verilen Cevap		Toplam
		Olumlu	Olumsuz	
Evet	Frekans	27	69	96
	MMSD %	28,1	71,9	100
	Mevsim %	28,4	16,7	18,9
	Toplam %	5,3	13,6	18,9
Hayır	Frekans	68	345	413
	MMSD %	16,5	83,5	100
	Mevsim %	71,6	83,3	81,1
	Toplam %	13,4	67,8	81,1
Toplam	Frekans	95	414	509
	MMSD %	18,7	81,3	100
	Mevsim %	100	100	100
	Toplam %	18,7	81,3	100

$$\chi^2 = 6,976; \text{sd} = 1; P = 0,008 < \alpha = 0,05$$

H₃: Katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile çiçek metaforuna verdikleri anlam arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 13. Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Çiçek Metaforuna Verdikleri Anlam Arasındaki İlişki

Muhasebe Mesleğini Seçme düşüncesi (MMSD)		Çiçek Metaforuna Verilen Cevap		Toplam
		Olumlu	Olumsuz	
Evet	Frekans	27	60	87
	MMSD %	31	69	100
	Çiçek %	27,8	17,9	20,1
	Toplam %	6,2	13,9	20,1
Hayır	Frekans	70	276	346
	MMSD %	20,2	79,8	100
	Çiçek %	72,2	82,1	79,9
	Toplam %	16,2	63,7	79,9
Toplam	Frekans	97	336	433
	MMSD %	22,4	77,6	100
	Çiçek %	100	100	100
	Toplam %	22,4	77,6	100
$\chi^2 = 4,667$; sd = 1; P = 0,031 < $\alpha = 0,05$				

H₄: Katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile eşya metaforuna verdikleri anlam arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 14. Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Eşya Metaforuna Verdikleri Anlam Arasındaki İlişki

Muhasebe Mesleğini Seçme düşüncesi (MMSD)		Eşya Metaforuna Verilen Cevap		Toplam
		Olumlu	Olumsuz	
Evet	Frekans	49	33	82
	MMSD %	59,8	40,2	100
	Eşya %	25,3	15,6	20,2
	Toplam %	12,1	8,1	20,2
Hayır	Frekans	145	178	323
	MMSD %	44,9	55,1	100
	Eşya %	74,7	84,4	79,8
	Toplam %	35,8	44	79,8
Toplam	Frekans	194	211	405
	MMSD %	47,9	52,1	100
	Eşya %	100	100	100
	Toplam %	47,9	52,1	100
$\chi^2 = 5,790$; sd = 1; P = 0,016 < $\alpha = 0,05$				

Ki-Kare Bağımsızlık Testi'ne göre, H₁, H₂, H₃ ve H₄ hipotezleri kabul edilmiştir. Yani katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile renk, mevsim, çiçek ve eşya metaforlarına yükledikleri anlamlar arasında %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe mesleğini seçme düşüncesinde olmayan öğrencilerin %70,3'ü renk, %83,5'i mevsim, %79,8'i çiçek ve %55,1' de eşya metaforuna olumsuz anlam yükledikleri yukarıdaki tablolardan görülmektedir. Erol Fidan (2019)'nın yapmış olduğu çalışmada ise, muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile tüm metaforlar arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

6. SONUÇ

Metafor yöntemini konu edinen çalışmaların amaçlarından biri de metafor yoluyla bireylerin inanç, tutum, beklenti ve algılarını tespit etmeye yönelik veri toplayarak, bazı değişkenler ile oluşan algılar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Muhasebe eğitiminde de istenilen seviyede ve kalıcı bir öğrenmenin oluşabilmesinde birçok faktör etkili olabilmektedir. Bu faktörlerden birisi de öğrencilerin muhasebe derslerine karşı öğrenme arzusu ve heyecanlanın artırılmasıdır. Özellikle muhasebe eğitiminin ilk adımı olan genel muhasebe dersine ilişkin öğrencilerin arzuları, tutumları ve algıları çok önemlidir. Çünkü genel muhasebe dersine ilişkin oluşan olumlu veya olumsuz bir algı öğrencinin eğitimi boyunca alacağı diğer muhasebe derslerine ve ilerde meslek olarak seçebileceği muhasebecilik mesleğine yönelik algılarını da etkileyebilecektir. Bu noktada, genel muhasebe dersine ilişkin öğrencilerin geliştirmiş oldukları metaforlar onların muhasebe eğitimleri ve mesleklerini seçim süreci için önemli bir veri kaynağı olabilir.

Bu çalışmanın temel amacı, öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören ve genel muhasebe dersi almış olan öğrencilere anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin muhasebe mesleğine karşı ilgi düzeylerinin ve bu mesleği ilerde seçme düşüncelerinin çok yüksek olmadığı tespit edilmiştir. Genel muhasebe dersine ilişkin bulgulara bakıldığında, öğrencilerin büyük bir kısmı dersi zor bulduğunu, sevmediğini, sadece geçmek için ve ilerde girebilecekleri mesleki sınavlarda karşılımlarına çıkabileceğini düşündükleri için çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin genel muhasebe dersini sevmemelerinin nedenleri arasında dersi veren öğretim elemanı ve dersin anlatım şekliyle alakalı olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin genel muhasebe dersine ilişkin sahip oldukları duygu ve düşüncelerin renk, besin, mevsim, hayvan, çiçek, oyun ve eşya metaforları yardımıyla belirlenmeye çalışıldığı kısımla ilgili sonuçlara bakıldığında, öğrenciler tarafından her bir metafor başlığı için en çok kullanılan metaforlar sırasıyla siyah, pırasa, kış, yılan, kaktüs, saklambaç ve hesap makinesidir. Genel olarak öğrencilerin yedi metafora ilişkin algılarında olumsuz anlamın daha çok yüklendiği görülmektedir.

Yedi metafor başlığından faydalanılarak oluşturulan muhasebe kavramına ilişkin öğrenci algıları toplam 9 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler içinde en fazla metaforun üretildiği kategoriler “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe”, “gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe” ve “dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe” kategorileridir. En az metafor oluşturulan kategori ise “parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” kategorisi olmuştur.

Ayrıca muhasebe mesleğini gelecekte seçmeyi düşünen öğrenciler ile düşünmeyen öğrencilerin oluşturdukları metaforlara yükledikleri olumlu veya olumsuz anlamlar arasında bir ilişkinin olup olmadığını belirlemeye yönelik elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin muhasebe mesleğini seçme düşüncesi ile renk, mevsim, çiçek ve eşya metaforlarına yükledikleri anlamlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu ve muhasebe mesleğini seçme düşüncesinde olmayan öğrencilerin bu metaforlara olumsuz anlam yüklediği tespit edilmiştir.

Genel olarak elde edilen sonuçlara bakıldığında, araştırmaya katılan öğrenciler tarafından genel muhasebe dersi için tercih edilen metaforların daha çok olumsuz anlam taşıdıkları görülmektedir. Bu sonuçlar muhasebe dersi ve mesleğine ilişkin sorulara verilen cevaplar ve ulusal literatürde yapılan konu ile ilgili çalışmaların sonuçlarıyla da büyük oranda benzerlik göstermektedir.

Muhasebe eğitiminde katma değer sağlayabilecek bir öğrenmenin oluşturulabilmesi için birçok faktör etkili olabilir. Bu doğrultuda öğrencilerin muhasebe eğitimine ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar en önemli faktörler arasında sayılabilir. Genel muhasebe dersine ilişkin olumsuz algılar öğrencilerin daha sonraki dönemlerde alacakları diğer muhasebe derslerine olan tutumlarını ve meslek seçimlerini etkileyebilir. Bu durum, göz önünde bulundurulduğunda genel muhasebe dersine ilişkin olumlu bakış açısı oluşturabilecek çözüm önerilerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda özellikle ders anlatımlarında ileri teknolojiye dayalı araç ve gereçlerin kullanılması, öğrencilerin derslerde daha aktif rol alması, daha çok uygulamaya dönük eğitim verilmesi, eğitim bilimcilerden destek alınması ve öğrencilerin olumsuz algılarını değiştirmeye yönelik seminer ve çalıştay gibi etkinliklerin düzenlenmesi başlıca çözüm önerileri olarak sıralanabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. ve Ş. Yıldız. 2018. "Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar", Muhasebe ve Finansman Dergisi, (77).
- Altun, S.A. ve Ç. Apaydın. 2013. "Kız ve Erkek Öğretmen Adaylarının "Eğitim" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 19 (3).
- Amernic, J. ve R. Craig. 2009. "Understanding Accounting Through Conceptual Metaphor: Accounting Is An Instrument?", Critical Perspectives on Accounting, 20 (8).
- Arslan, F. 2008. "Metaforik Tercihler Bakımından Akif'i Okuyabilmek", I. Uluslararası Mehmet Akif Sempozyumu
- Beattie IV, V. B. Collins. ve B. McInnes 1997. "Deep and Surface Learning: A Simple Or Simplistic Dichotomy?", Accounting Education, 6 (1).

- Booth, P., P.Luckett. ve R. Mladenovic 1999. "The Quality Of Learning in Accounting Education: The Impact of Approaches to Learning on Academic Performance", *Accounting Education*, 8 (4).
- Bozpolat, E. 2016. "Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Metaforik Algıları", *İlköğretim Online*, 15 (4).
- Cerit, Y. 2008. "Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4).
- Çelenk, H., M. Atmaca. ve E. Horasan. 2010. "Marmara Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma" *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Makale Koleksiyonu*
- Erol Fidan, M. (2019). "Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimi Hakkındaki Metaforik Algıları: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF Örneği", *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1 (1).
- Fernandez-Duque, D. ve M. L. Johnson. (1999). *Attention Metaphors: How Metaphors Guide The Cognitive Psychology Of Attention*, *Cognitive Science*, 23 (1).
- Gökgöz, A. 2012. "Determination Of Perceptions About Accountants Through Metaphors: A Case Of Turkey", *Interdisciplinary Journal Of Contemporary Research In Business*, 4 (2).
- Gökgöz, A. ve A. S. Dizkırıcı. 2013. "How is Accounting Perceived in Cognitive Level? A Study Based On Metaphor", *Paper Presented at the International Conference on Economic and Social Studies*.
- Güler, M. A. Agca, ve D. Boz. 2016. "İşletme Öğrencilerinin Muhasebe Algılarının Metaforlar Yardımıyla Anlatılması", *Press Academia Procedia*, 2 (1).
- Gültekin, M. 2013. "İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükledikleri Metaforlar", *Eğitim ve Bilim*, 38 (169).
- Güveli, E. , A.S. İpek, E. Atasoy. ve H. Güveli, 2011. "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Kavramına Yönelik Metafor Algıları", *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2 (2).
- Güven, B. ve S. Güven. (2009). "İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir Araştırma", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2).
- Hacırüstemoğlu, R. 2008. "Bilgi Çağında Muhasebe Eğitimi", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 10 (3).

Hart, R. P., S. E. Jarvis, W. P. Jennings, ve D. Smith-Howell. (2004). Political Keywords: Using Language That Uses Us.

<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> (Erişim Tarihi: 30. 01. 2019)

Lakoff, G., M. Johnson. 2005, “Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil” Çeviren Gökhan Yavuz DEMİR, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.

Limon, İ. ve M. Durnalı. 2018. "Doktora Öğrencilerinin Doktora Eğitimi Ve Öğretim Üyelerine Yönelik Metaforik Algıları", Sakarya University Journal of Education, 8 (1).

Lynch, H.L. and T.R. Fisher-Ari. 2018. "What We Learned about Using Metaphors in College Teaching: Methods and Meanings", College Teaching, 66 (2).

Miles, M. B. and A. M. Huberman. 1994, Qualitative data analysis, Thousand Oaks, CA: Sage Publications, London.

McGoun, E.G., M.S. Bettner ve M.P. Coyne. 2007. "Pedagogic Metaphors And The Nature of Accounting Signification", Critical Perspectives on Accounting, 18 (2).
doi:<https://doi.org/10.1016/j.cpa.2005.12.003>.

Skorczynska, H. 2014. “Metaphor and Education: Reaching Business Training Goals through Multimodal Metaphor” Procedia - Social and Behavioral Sciences, 116.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.570>

Şaban, A. 2008, “ Primary School Teachers and Their Students ‘Mental Images about the Concept of Knowledge’”, Elementary Education Online, 7 (2).

Şaban, A. 2009, “Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7 (2).

Yalçın, M. E. A. Özoğlu ve A. Dönmez. 2016. "Öğretim Elemanlarının Araştırma Görevlisi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları", Eğitim ve Bilim, 41 (185).

Yıldırım, A. ve H. Şimşek. 2005. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.